

Enhavo

1	Enkonduko	5
1.1	Pri la Manlibro (K. KOVÁTS)	5
1.2	Ĝenerale pri lingvolernado (K. KOVÁTS)	6
1.2.1	Celoj de lingvolernado (K. KOVÁTS)	6
1.2.2	Komponentoj de lingvokono (K. KOVÁTS)	7
1.2.3	La sukcesa lingvolernanto (K. KOVÁTS)	8
1.2.4	Gravaj aferoj dum lingvolernado (H. LUNDBERG)	8
1.3	Ĝenerale pri instruado de Esperanto (R. PETROVIĆ)	9
2	Esperanta didaktiko (S. MacGILL)	13
2.1	Lingvo-instrua didaktiko – ĝenerala kaj esperanta (S. MacGILL)	13
2.2	Formala kaj didaktika gramatiko (S. MacGILL)	14
2.2.1	Formala gramatiko (S. MacGILL)	15
2.2.2	Didaktika gramatiko (S. MacGILL)	15
2.3	La didaktika ŝtuparo (S. MacGILL)	15
2.4	Nia didaktiko - niaj tiklaj punktoj (S. MacGILL)	19
3	Instrumetodoj	26
3.1	Enkonduko	26
3.1.1	Kion signifas „metodo“? (B. DOCKHORN)	26
3.1.2	Kronologia trarigardo de la historio de metodoj (D. CHARTERS - K. KOVÁTS)	27
3.2	Kelkaj grandaj instrumetodoj (B. DOCKHORN)	30
3.2.1	La gramatika-traduka metodo (B. DOCKHORN)	30
3.2.2	La rekta metodo (B. DOCKHORN)	31
3.2.3	La aŭda-parola metodo (B. DOCKHORN)	33
3.2.4	La situaci-komunika instruado	35
3.2.4.1	Situaci-komunika aliro (S. MacGILL)	35
3.2.4.2	Situacia = rekta? Ĉu neniam nacilingve? (S. MacGILL)	37
3.2.4.3	Situacia lernado kaj Esperanto (S. MacGILL)	38
3.2.5	La interkultura aliro (B. DOCKHORN)	39
3.2.5.1	La du flankoj de la interkultura aliro (B. DOCKHORN)	40
3.2.5.2	Rimedo de interkultura lernado (B. DOCKHORN)	41
3.2.5.3	Interkultura lernado kaj Esperanto (B. DOCKHORN)	41
3.2.5.4	Internaciaj lernomaterialoj (B. DOCKHORN)	42
3.2.5.5	Postuloj kaj perspektivoj (B. DOCKHORN)	43
3.2.6	Cerbamikaj metodoj (A. ORELLANA-ROJAS)	44
3.3	Esperanto-specifaj metodoj (K. KOVÁTS)	46
3.3.1	La Cseh-metodo (A. ORELLANA-ROJAS)	46
3.3.2	La Zagreba metodo (Z. TIŠLJAR)	48
3.3.3	Universala Esperanto-Metodo de Doktoro Benson (K. KOVÁTS)	50
3.3.4	Natura metodo de Friis (K. KOVÁTS)	50
3.3.5	Ora metodo (K. KOVÁTS)	51
3.3.6	Programita kurso (K. KOVÁTS)	51
3.3.7	Gaconda metodo (K. KOVÁTS)	51
3.3.8	Pirata metodo (K. KOVÁTS)	51
3.3.9	Esplor-kreiva vojo (K. KOVÁTS)	52
3.3.10	BEK-kurso (K. KOVÁTS)	52

4	Lernado	53
4.1	Lerno-modelo (B. DOCKHORN)	53
5	Instru- kaj lernomaterialoj (K. KOVÁTS)	55
5.1	Lernolibroj (K. KOVÁTS)	55
5.1.1	Kial cellingvaj lerniloj? (S. MacGILL)	56
5.1.2	Kiel trovi taŭgan lernilon? (K. KOVÁTS)	56
5.1.3	Kiaj lerniloj estonte? (S. MacGILL)	57
5.2	Filmoj	58
5.2.1	Instrufilmoj en la lingvolecionoj (S. MacGILL)	58
5.2.2	Instrufilmoj en Esperanto (S. MacGILL)	60
5.3	Komputilo kaj reto en la instruado	61
5.3.1	Retaj kursoj kaj praktikebloj (K. KOVÁTS – A. LÖWENSTEIN)	61
5.3.2	KD-ROM materialoj (K. KOVÁTS)	63
5.3.3	Kiel sen grandaj investoj instrui per la reto? (S. IVANOV)	63
5.3.4	Retaj tujmesaĝiloj kiel lerniloj kaj instruiloj (P. BALÁŽ)	65
5.4	Muziko kaj rimajoj por instrucelo (K. KOVÁTS)	67
5.5	Ceteraj helpiloj (K. KOVÁTS)	68
6	Konsiloj pri lingvo-instruado	70
6.1	Formoj de la kunlaboro en la klaso (B. DOCKHORN)	70
6.1.1	Tutgrupa instruado (B. DOCKHORN)	70
6.1.2	Grupa laboro (B. DOCKHORN)	70
6.1.3	Partnera laboro (B. DOCKHORN)	72
6.1.4	Individua laboro (B. DOCKHORN)	73
6.2	Instruistaj kapabloj konduki en instrusituacioj (B. DOCKHORN)	74
6.2.1	Motivigo (B. DOCKHORN)	74
6.2.2	Reago al lernanto-kontribuoj (B. DOCKHORN)	74
6.2.3	Informiĝi pri lernoprogreso dum la instruado (B. DOCKHORN)	75
6.2.4	Ekscii pri antaŭscioj (B. DOCKHORN)	75
6.2.5	Doni informojn / klarigojn (B. DOCKHORN)	76
6.2.6	Gvidi ekzercadon (B. DOCKHORN)	76
7	Planado de la instruista laboro (K. KOVÁTS)	78
7.1	Instruprogramoj, instruplanoj (K. KOVÁTS)	78
7.2	Lecionplanoj (K. KOVÁTS- S. MacGILL)	80
7.3	Lecionoj (K. KOVÁTS)	82
7.4	Postleciono (K. KOVÁTS)	83
8	Ekzercoj	84
8.1	Ĝenerale pri lingvoekzercoj (K. KOVÁTS)	84
8.2	Cel-lingvaj ekzercotipoj (S. MacGILL)	86
8.2.1	Aŭtomataj ekzercoj (S. MacGILL)	86
8.2.2	Duon-aŭtomataj ekzercoj (S. MacGILL)	86
8.2.3	Ne-aŭtomataj ekzercoj (S. MacGILL)	87
8.3	Lingvaj ludoj (K. KOVÁTS)	87
9	Taksado – Normoj – Ekzamensistemoj	93
9.1	Taksado de lernantorezultoj (K. KOVÁTS)	93
9.2	Eŭropaj lingvaj dokumentoj: Dokumentujo kaj la Referenckadro (K. KOVÁTS)	94
9.2.1	Lingva Dokumentujo (K. KOVÁTS)	94
9.2.2	Referenckadro kaj la eŭropaj lingvokonaj normoj (K. KOVÁTS)	95

9.2.3. Usonaj normoj pri lingvoinstruado CHARTERS)	98
9.3 Internaciaj Esperanto-ekzamensistemoj (S. MacGILL)	100
9.3.1 Ekzamensistemoj de UEA kaj ILEI (S. MacGILL)	101
9.3.1.1 Movada ekzamensistemo (S. MacGILL)	101
9.3.1.2 Novtipa, referenckadra ekzamensistemo (K. KOVÁTS)	101
9.3.1.3 Trejnado de Esperanto-instruistoj (Zs. KÓRÓDY)	104
9.3.2 Ekzamensistemo de IEI (A. ORELLANA-ROJAS)	104
9.3.3 Ekzamensistemo de lernu! (H. LUNDBERG)	105
10 Organizado	106
10.1 Kiel trovi lernantojn (L. SZILVÁSI)	106
10.1.1 Antaŭvarbaj taskoj (L. SZILVÁSI)	106
10.1.2 Varbado al kursoj (L. SZILVÁSI)	107
10.2 Kiel organizi kursojn (S. MacGILL)	107
10.3 Kiel instigi al envolvigo kaj plulernado (S. MacGILL)	108
10.4 Kiel pritaksi kurson kun la lernantoj (S. MacGILL)	108
11 Instruorganizo	109
11.1 Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (R. PETROVIĆ – S. MacGILL)	109
11.2 Internacia Esperanto-Instituto (A. ORELLANA-ROJAS)	109
11.3 Tutmonda Esperantista Junulara Organizo (laŭ la TEJO-hejmpaĝo)	110
12 Apendico	111
12.1 Aldonaj artikoloj	111
12.1.1 Verboj en Esperanto (S. MacGILL)	111
12.1.2 Kiel funkcias -IG- kaj -IĜ-? Ni saĝigos vin ... kaj vi saĝigos. (S. MacGILL)	112
12.1.3 Kial situacioj kaj ne temoj? (S. MacGILL)	115
12.1.4 Situacioj kaj gramatiko (S. MacGILL)	115
12.1.5 Esperanto - malfacila lingvo? (S. MacGILL)	117
12.1.6 Verboj podiocentren (S. MacGILL)	118
12.2 Kursoplano por intensa internacia kurso - parto 1 (K. KOVÁTS)	119
12.3 Lecionplano por aŭskulto-komprena leciono (I. KOCIEŬBA)	123
12.4 Taskofolio por observi lecionojn (K. KOVÁTS)	129
12.5 Metodika taksilo de ekzercoj (K. KOVÁTS)	131
12.6 Cel-lingvaj ekzercotipoj	132
12.6.1 Aŭtomataj ekzercoj (S. MacGILL)	132
12.6.2 Duon-aŭtomataj ekzercoj (S. MacGILL)	139
12.6.3 Ne-aŭtomataj ekzercoj (S. MacGILL)	143
12.7 Interkulturo: per Esperanto kaj interreto (R. PETROVIĆ)	144
12.7.1 Kultura kaj lingva diverseco (R. PETROVIĆ)	144
12.7.2 Edukado al diverseco (R. PETROVIĆ)	144
12.7.3 Celoj kaj celgrupoj de Interkulturo (R. PETROVIĆ)	146
12.7.4 Metodoj kaj rimedoj de IK (R. PETROVIĆ)	147
12.8 Referenckadro – Antaŭparolo por la esperantlingva eldono (K. KOVÁTS)	148
12.9 Laŭŝtupa memtaksilo de la Eŭropa Lingva Dokumentujo (K. KOVÁTS)	152
12.10 Kio estas EUROPASS? (K. KOVÁTS)	154
12.11 Utilaj retaj ligiloj - listo por instruistoj, kursgvidantoj (K. KOVÁTS)	156
12.12 Baza listo pri fakliteraturo (K. KOVÁTS)	157
12.13 Niaj kontribuintoj (red. K. KOVÁTS)	158

1 Enkonduko

1.1 Pri la Manlibro

La Manlibro kreiĝis kadre de „*Flugiloj de Malfacila Vento*“, projekto por plivastigi kaj subteni instruadon de Esperanto inter junuloj. Ĝin iniciatis en 2004 Hokan Lundberg, tiama estrarano de ILEI pri junulara agado.

La celoj estas

- plibonigi organizadon kaj gvidadon de Esperanto-kursoj per trejnseminarioj, manlibro kaj starigo de kontaktreto / komunumo
- altigi la lingvonivelon de junaj Esperanto-parolantoj per perfektigaj kursoj kaj ekzamenoj
- iom post iom grandigi la nombron de junaj Esperanto-parolantoj per kursoj, nova materialo kaj „multobliga efiko“

La celgrupon konsistigas ĉefe junaj instruantoj kaj instruemuloj de Esperanto, kiuj volas altigi sian lingvonivelon aŭ ekinstrui Esperanton.

La laborformo de la kreado estis reta, bazita je ‘vikia redaktado’, kaj ĝin partoprenis internacia teamo kun deko da spertuloj pri metodiko kaj instruado. Nommallongigoj indikas la aŭtorojn de la unuopaj partoj, la solvojn de la sigloj vi trovas komence de la libro.

Stefan MacGill redaktis la unuan elŝuteblan PDF-formatan version.

La duan kaj la trian kompletigitajn libroformajn versiojn finredaktis kaj kompletigis Katalin Kováts, teknike preparis Peter Baláž.

La aŭtoroj kaj kunlaborintoj esperis krei utilan ilon, helpe de kiu instruemuloj ricevas la necesan helpon por ekinstrui la internacian lingvon.

Kiel uzi la Manlibron?

Pleje gravas atenteme tralegi ĝin, fari notojn pensante ĉiam pri tio, kiuj estas la partoj, kiuj donas al vi praktikan helpon, konsiderindajn konsilojn kaj aron da provindaj ideoj. La enhavon ne necesas parkere lerni, sufiĉas memori kion vi povas trovi en la libro okaze de bezono.

En la materialo ni celis sisteman trarigardon kun bazaj konoj kaj informoj pri la „instruato“.

La tekstojn ni kompletigis kun informoj rilataj al Esperanto-instruado kaj lernado, ofte indikante pliajn fontojn kaj legindajn materialojn, troveblajn aŭ en la librofina *Apendico* aŭ en aliaj retaj kaj ne-retaj lokoj.